

Kvaliteetsed terviseandmed apteekrilt: tervisejuhtimise tulevik

Apteeker on iga ravimit vajava inimese jaoks päästev õlekõrs – tema teab rohtudest kõike. Digiajastu toob apteekrile uusi abilisi digitaliseeritud terviseandmete ja rakenduste näol, mille korduvkasutus avab uusi võimalusi apteekri rolli ja panuse suurendamiseks tervishoius.

Hea näide digitaliseerimise kasust apteegimaailmas on digiretsept. Tänu standardiseeritud ja struktureeritud andmekoosseisule on retseptiinfo täpne, ajakohane ja kergesti kättesaadav nii apteekrile kui patsiendile. Digiretsept võimaldab nii ravimite koostoime hindamist kui piiriülese digiretsepti kasutamist. Näiteid digitaalsetest lahendustest, mis põhinevad kvaliteetsetel andmetel, on veelgi: veebiapteegid koos e-konsultatsioonidega võimaldavad nii käsimüügikui ka retseptiravimeid koju tellida; ravimite personaalne pakendamine; teavitused apteekrile kliendi sõeluuringu sihtrühma kuulumisest aitavad suunata ennetustegevustele; erinevad otsusetoed süsteemid jne. Arendamisjärgus on raviskeemi teenus, mis tagaks ravimi väljaostmisel päevakohase informatsiooni.

Tervishoiu korraldus on muutumas sündmus- ja andmepõhiseks, kus iga otsus, teenus ja sekkumine tugineb täpsel ja ajakohasel teabel. Tänu digitaalsete andmete jagamisele on võimalik näha inimest tervikuna, mitte ainult diagnooside või sümptomite, vaid ka tema sotsiaalse olukorra, toimetulekuvõime ja isiklike eesmärkide kaudu. Peagi tekib inimesel võimalus enda kogutud andmeid terviseportaali lisada, mille põhjal saab aptee-

Anna Dudkina

doktorant-nooremteadur
tervisetehnoloogiate instituut
Tallinna Tehnikaülikool

Grete Talviste

doktorant-nooremteadur
tervisetehnoloogiate instituut
Tallinna Tehnikaülikool

ker anda personaalsemat nõu, hinnata ravimite sobivust ja ennetada võimalikke koostoimeid. See aitab toetada andmepõhiseid otsuseid ning parandab ravimite ohutut ja tõhusamat kasutamist. Siinkohal on oluline, et digilugudes kasutame sarnast terminoloogiat ja andmestruktuure. See on valdkond, mida arendame igapäevaselt Tallinna Tehnikaülikooli e-tervise keskses.

Andmepõhine tervisejuhtimine ei ole ainult digiuuendus, vaid suurem tervishoiusüsteemi muutus. Peagi on apteekril oluline roll tagada täpse dokumenteerimise, patsiendi kaasamise ja ühtsete andmestruktuuride kasutamisega koostöös teiste spetsialistidega tugev andmepõhine vundament inimese tervise käsitlemiseks. Apteekri ligipääs patsiendi terviseandmetele (nt ravimite ajalugu, diagnoosid) võimaldab teha otsuseid ravi-

mite sobivuse, koostoimete ja raviskeemi osas. Samuti peaks apteeker saama lisada süsteemi enda kogutud infot – näiteks patsiendi kirjeldatud sümptomid ja apteekri soovitusel. See loob väärtusliku tagasisideahela, mis toetab ravi järjepidevust. Kvaliteetsed andmed on ka aluseks tehisintellekti kasutusele, mis saab apteekrit toetada, pakkudes automaatseid hoiatusi või soovitusi.

Apteekri sisestatud andmed võivad olla just need, mis aitavad märgata varjatud riske, vältida ravimite koostoimeid või toetada patsiendi paremat ravisooostumust. Seega on apteekri roll terviseandmete kvaliteedi tagamisel palju suurem, kui esmapilgul paistab.

